

Minister za kulturo mag. Zoran Poznič

Ministrstvo za kulturo RS

Maistrova 10

1000 Ljubljana

Ljubljana, 12. junija 2019

Zadeva: Javni poziv producentov intermedijske umetnosti

Spoštovani g. minister!

Ob nastopu mandata ste napovedali **spremembo obstoječega kulturnega modela** v Republiki Sloveniji. Kot vsi ostali, smo tudi ustvarjalci in producenti na področju intermedijske umetnosti pričakovali, da bo ta proces potekal na podlagi analiz in v strokovno argumentirani javni razpravi.

Žal pa kaže, da temu ne bo tako in da se spremembe obstoječega kulturnega modela tiho že uveljavljajo, in to prav na škodo najbolj aktualnega, avantgardnega in vizionarskega samostojnega razpisnega področja umetnosti ter ustvarjalcev in producentov, ki so s svojim delovanjem v tem medsektorskem in kolektivnem ekosistemu intermedijske umetnosti priznani in poznani po vsem svetu. Tako za leto 2019 v okviru enoletnega projektne razpisa na področju intermedijske umetnosti sploh **ni bilo na voljo sredstev za umetniške projekte, do povišanja sredstev** iz naslova **rebalansa** letošnjega državnega proračuna pa **ni prišlo, saj je bilo področje intermedijske umetnosti v celoti izvzeto**. Težavo še dodatno zaostreje dejstvo, da področje že nekaj časa ostaja **brez** (vsaj nam) **znanega skrbnika**.

Kot ministrstvo seveda dobro ve, so kulturne dejavnosti po Zakonu o uresničevanju javnega interesa v kulturi (ZUJIK) opredeljene kot **vse oblike ustvarjanja, posredovanja in varovanja** kulturnih dobrin na vseh področjih kulture, **tudi intermedijske umetnosti**, zato ZUJIK za tovrstno **diskriminacijo** ne zagotavlja ustrezne pravne podlage.

Da sta Ministrstvo za kulturo in s tem država Republika Slovenija do področja intermedijske umetnosti izrazito mačehovska, smo programsko financirani producenti s [protestnim pismom](#) **proti nesorazmernim rezom in apelom k enakopravnemu obravnavanju programsko financiranih producentov na področju intermedijske umetnosti** nazadnje opozorili 6. februarja 2018 ob rezultatih javnega razpisa za sofinanciranje javnih kulturnih programov na področju umetnosti v obdobju 2018–2021. Že takrat smo ministrstvo pozvali, da utemelji odločitve, s katerimi se celotno področje intermedijske umetnosti navkljub mednarodno prepoznani umetniški odličnosti ter trdni vpetosti v številne mednarodne partnerske mreže in projekte kaznuje **s krčenjem sredstev** in **neenakopravno obravnavo**. Naj ponovno poudarimo, da smo producenti na področju intermedijske umetnosti **pri črpanju evropskih sredstev nadpovprečno uspešni**. Mednarodni razpisi praviloma pogjujejo udeležbo z lastnimi sredstvi, vendar nam kontinuirano krčenje sredstev na intermedijskem področju onemogoča vstop v mednarodne konzorcije. Za sodelovanja prejemo vedno več pozivov, ki pa jih moramo zaradi **nerazumevanja razvojnih možnosti** področja in **samovoljnega spreminjanja kulturno političnega modela** na strani odločevalcev na Ministrstvu za kulturo pogosto tudi zavračati.

Pri tem moramo vsekakor upoštevati, kar še kako dobro veste tudi na ministrstvu, da so intermedijski projekti **tehnično, organizacijsko in produkcijsko zelo zahtevni**. Vezani so na večje število izvajalcev iz raznoterih področij in na tehnično opremo, ki jo je potrebno redno vzdrževati in posodablјati.

Kot smo že lani opozorili, so funkcionalni sistemi, ki smo jih nekateri producenti zlagoma vzpostavljali tudi več kot dvajset let, **ogroženi tako po umetniški kot vsebinski in kadrovski plati**. Ustvarjalci in sodelavci pa smo ustvarili **mednarodno priznane inštitucije**, ki zaposlujejo vedno več ljudi in omogočajo umetnikom, da se v svojih kariernih perspektivah odločajo za delovanje na področju intermedijske umetnosti.

Res je sicer, da bo javni razpis za izbor operacij **Mreža centrov raziskovalnih umetnosti in kulture** med leti 2019 in 2022 mnogim producentom s področja intermedijske umetnosti omogočil dostop do dodatnih 9.000.000 € za razvoj, ki prihajajo pretežno iz naslova Evropskega sklada za regionalni razvoj. Toda v tem primeru gre za ciljni razpis, ki ima točno določen namen in razvojne cilje, ter **nikakor ne nadomešča namena, ki ga imajo programski in projektni razpisi**.

Ker osrednjega javnega zavoda na področju intermedijske umetnosti ni, so sistemski mehanizmi podpore ministrstva področju le **enoletno projektno, večletno projektno in programsko** sofinanciranje. V letu 2019 so podprte samo **štiri nevladne organizacije** (Zavodi Aksioma, Kersnikova in Projekt Atol ter KID Kibla), ki so vključene v **programsko sofinanciranje**, ter trije **lokalni javni zavodi** (Delavski dom Trbovlje, Kulturni dom Nova Gorica in Mladinski kulturni center Maribor), katerih festivali intermedijske umetnosti (Speculum Artium, Pixxelpoint in MFRU) so sofinancirani v okviru mehanizma **večletnih projektov**. Poleg navedenih z naslova enoletnega projektnega razpisa v **letu 2019 ni bil podprt niti en dodaten umetniški projekt**. Sredstva so bila razpisana zgolj za delovne štipendije, namenjene **samozaposlenim v kulturi**, ki poklicno že delujejo na področju intermedijske umetnosti in ki ne prijavljajo izvedbe umetniških projektov, njihovih nadgradenj ali gostovanj.

Enoletni projektni razpis je najbolj **osnoven mehanizem za dostop do sofinanciranja** umetniških vsebin. Organizacijam, številnim posameznikom in umetniškim skupinam, brez katerih si ne moremo predstavljati propulzivne intermedijske scene, je bil dostop do sredstev v letu 2019 onemogočen. Ta izpad **je za samo področje poguben**. Onemogoča nastajanje novih produkcijskih organizacij, producenti in ustvarjalci pa si tako ne morejo več pridobivati referenc in izkušenj, ki so predpogoj za kakršno koli umetniško profesionalizacijo. S tem je na področju **močno otežena karierna dinamika in možnost profesionalnega umetniškega razvoja tako mladih kot uveljavljenih ustvarjalcev**.

Poleg tega smo bili soočeni z novim **kulturno-političnim napadom na področju intermedijske umetnosti**. Ministrstvo za kulturo se sicer javno rado pohvali, da je z rebalansom državnega proračuna za 2019 za neodvisno kulturo že namenilo dodatnih 500.000 €, še 300.000 € pa naj bi jih nevladnim producentom in samozaposlenim podelilo preko javnega poziva. Toda sočasno Ministrstvo za kulturo **ne pove**, da so bili povišanja sredstev deležni izvajalci programov in večletnih projektov na razpisnih področjih likovne in uprizoritvene umetnosti ter samo izvajalci programov na področju glasbene umetnosti. Producenti večletnih glasbenih projektov in **vsi producenti intermedijske umetnosti** (tako programov kot večletnih projektov) pa so iz razdeljevanja dodatnih sredstev iz naslova rebalansa preprosto **izpadli?!**

Ker gredo zgoraj predstavljene spremembe kulturno političnega modela očitno **na škodo področja intermedijske umetnosti** in ker jih Ministrstvo za kulturo uveljavlja brez javne in strokovno argumentirane razprave, te spremembe terjajo pojasnitve in razjasnitve. Zato od Ministrstva za kulturo in vas kot ministra pričakujemo jasne odgovore na vprašanja:

- 1. Zakaj so iz enoletnega projektne razpisa za leto 2019 na področju intermedijske umetnosti izpadli projekti?**
- 2. Zakaj niso bili povišanja sredstev v okviru rebalansa proračuna države in posledično Ministrstva za kulturo deležni tudi izvajalci na področju intermedijske umetnosti?**
- 3. Kdaj bo področje intermedijske umetnosti spet dobilo svojega skrbnika na Ministrstvu za kulturo?**
- 4. S katerimi protiakcijskimi ukrepi boste na Ministrstvu za kulturo kot samostojnemu razpisnemu področju intermedijske umetnosti zagotovili nadaljnji obstoj in razvoj?**

V pričakovanju vašega odgovora vas lepo pozdravljamo,

Marcela Okretič, Zavod Aksioma

Klemen Kristan, Zavod Kersnikova

Aleksandra Kostič, KID Kibla

Uroš Veber, Zavod Projekt Atol

Pavla Jarc, Kulturni dom Nova Gorica

Zdenka Borak, Mladinski kulturni center Maribor

Boštjan Leskovšek, Društvo Cirkulacija 2

Irena Pivka, Zavod Cona

Marko Košnik, Inštitut Egon March

Luka Frelj, Društvo Ljudmila

Špela Pavli Perko, Društvo Trbovlje novomedijsko mesto

Mateja Bučar, DUM - Društvo umetnikov

Jana Putrle Srdič, Zavod Gulag

Jože Slaček, Zavod za kulturo Naključje 7, Maribor

Borut Pelko, Zavod LokalPatriot, Novo mesto

Marko Pritržnik, Mladinski center Velenje

Miha Horvat, Ustanova Fundacija Sonda, Maribor

Dušan Dovč, Zavod SCCA – Ljubljana

Borut Jerman, KID Pina Koper

Cameron Bruce Bobro in Živa Kleindienst, Društvo X-OP, Maribor

Luka Prinčič, Zavod Emanat

Neja Tomšič, MoTA - Muzej tranzitornih umetnosti